

2024, 13 (2), 569-586 | Araştırma Makalesi

Türk Melodram Sinemasında Kadın Suçlular

Mehmet ARSLANTEPE¹ Bahar ATMACA DEMİR²

Öz

1960–1970 yılları arası Türk Sineması'nın “Altın Çağı” olarak kabul edilmektedir. Yeşilçam dönemi olarak da adlandırılan, toplamda 1710 adet filmin çekildiği bu dönemde filmlerin çoğu melodram türündedir. Yeşilçam melodram filmlerinde, kalıp öyküler ve kalıp tipler, iyi-kötü, yoksul-zengin, masum-günahkâr karşıtlıkları, kadere razı gelme, fedakârlık, yanlış anlamalar, tesadüfler, itiraflar, tuzaklar, engeller, erteleme ve gecikmeler gibi anlatı kodları bulunmaktadır. Bu çalışmada, film öyküsünün merkezinde kadınların bulunduğu melodramlarda kadınların hangi durum ve koşullarda suç işleyebildiklerine yönelik bir araştırma yapılması amaçlanmıştır. Çalışma, 1960'lı yıllarda melodram türünde filmler çekmiş olan yönetmenlerden Ülkü Erakalın, Türker İnanoğlu ve Nejat Saydam'ın yönettiği filmler ile sınırlandırılmıştır. İzlenen filmlerdeki kadın film kişileri tarafından işlenmiş olan “insan öldürme, insan öldürmeye teşebbüs, tehdit, suça iştirak (yardım ve azmettirme)” suçları tespit edilmiş ve bu suçların nedenlerinin “namus, kıskançlık, intikam, aşk ve para” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Betimsel olarak analiz edilen veriler sayısallaştırılarak grafik halinde sunulmuştur. İzlenen filmlerde kadınların namuslarına yönelik iftira, fiziksel veya psikolojik bir şiddet sonunda yaşananları unutmadıkları ve sonunda mutlaka intikam aldıkları tespit edilmiştir. Filmlerde en çok adam öldürme suçunun işlendiği ve bunun da en çok namus nedeniyle olduğu saptanmıştır. Ayrıca, izlenen filmlerdeki kadınlar filmin anlatımı/metni/kurgusu gereği namusları söz konusu olduğunda işledikleri suçlardan dolayı asla pişmanlık duymamakta ve cezasını çekmeye razı olmaktadır. Öldürmeye teşebbüs, tehdit ve suça iştirak da filmlerde işlenen diğer suçlar arasında olup, namustan sonra sırasıyla intikam, kıskançlık, aşk ve paranın da suç işlemede etkili olduğu görülmüştür. Toplumsal yaşamda meydana gelen kadın suçlarının filmlerde yansıtılan hali ile benzerlik gösterdiği gözlemlenmiş ve bununla birlikte toplumsal yaşamın sinemaya yansıdığı sonucu ortaya çıkmıştır. Türk Sineması'nda kadının suç işlemesi ile ilgili araştırmaların sınırlı olması bakımından bu çalışmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk Sineması, Yeşilçam Sineması, Melodram, Kadın Suçluluğu, Anlatı

Arslantep, M., & Atmaca Demir, B. (2024). Türk Melodram Sinemasında Kadın Suçlular. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 13(2), 569-586. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1308896>

Geliş Tarihi	01.06.2023
Kabul Tarihi	01.05.2024
Yayın Tarihi	30.06.2024
*Bu CC BY-NC lisansı altında açık erişimli bir makaledir.	

¹ Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, Kocaeli, Türkiye, arslantep@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6045-6382

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Rumeli Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, İstanbul, Türkiye, baharatmacademir@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-6011-6297

2024, 13 (2), 569-586 | Research Article

Female Criminals in Turkish Melodrama Cinema

Mehmet ARSLANTEPE ¹

Bahar ATMACA DEMİR ²

Abstract

The period between 1960 and 1970 is considered the "Golden Age" of Turkish Cinema, also known as the Yeşilçam era, during which a total of 1710 films were produced, predominantly in the melodrama genre. Narrative codes such as stereotypical stories and stereotypical characters, good-bad, poor-rich, innocent-sinful contrasts, consenting to fate, sacrifice, misunderstandings, coincidences, confessions, traps, obstacles, delays etc. used in Yeşilçam melodramas. This study aims to investigate under what conditions and circumstances women can commit crimes in melodramas where female characters are central to the narrative. The research is confined to films directed by Ülkü Erakalın, Türker İnanoğlu, and Nejat Saydam, who were prominent directors of melodramatic films in the 1960s. Crimes committed by female characters in these films, including homicide, attempted homicide, threats, and complicity in crime (aiding and abetting), have been identified, with motivations for these crimes found to be honor, jealousy, revenge, love, and money. Data analyzed descriptively have been digitized and presented in graphical format. It has been observed that women in these films do not forget slander against their honor or the physical or psychological violence they have endured, ultimately seeking revenge. The crime of murder, often motivated by honor, was found to be the most frequently committed. Furthermore, women in these films do not exhibit remorse for crimes committed in defense of their honor, according to the narrative/text/plot, and are willing to accept their punishment. Attempted murder, threats, and complicity in crime are also depicted, with revenge, jealousy, love, and money identified as subsequent motivators for criminal activity. A similarity between the depiction of female crimes in films and their real-life counterparts has been observed, suggesting a reflection of societal life in cinema. The limited research on women committing crimes in Turkish Cinema indicates that this study could significantly contribute to the literature.

Keywords: Turkish Cinema, Yeşilçam Cinema, Melodrama, Female Offenders, Narrative

Arslantep, M., & Atmaca Demir, B. (2024). Female Criminals in Turkish Melodram Cinema. *Journal of the Human and Social Science Researches*, 13(2), 569-586. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1308896>

Date of Submission	01.06.2023
Date of Acceptance	01.05.2024
Date of Publication	30.06.2024
*This is an open access article under the CC BY-NC license.	

¹ Assoc. Prof., Kocaeli University, Faculty of Communication, Radio, Television and Cinema Department, Kocaeli, Türkiye, arslantep@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6045-6382

² Asst. Prof., İstanbul Rumeli University, Faculty of Art Design and Architecture, Radio Television and Cinema Department, İstanbul, Türkiye, baharatmacademir@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-6011-6297

Giriş

Sosyal hayat içerisindeki insanlar çeşitli suçlar işlemektedirler. Suç ve suçluluk denildiğinde öncelikle erkekler akla gelmektedir. Edebiyat, tiyatro ve sinema eserlerinde de erkek suçlular sıklıkla kurgulanmıştır. Bu eserlerde, erkekler suç işlemeye daha yatkın görülmüşlerdir. Toplum tarafından oluşturulan kadın miti suç işlemeye erkekler kadar uygun bir nitelik taşımamaktadır.

Toplumun kadınları suç işlemeye erkekler kadar uygun görmediği düşüncesi, tarihsel ve sosyokültürel bağlamlarda derin köklere sahip bulunmaktadır. Kadın suçluluğunu açıklamak için erken dönem teorileri genellikle erkek suçluluğuna ek olarak geliştirilmiş, biyolojik determinizmden sosyokültürel yorumlara kadar uzanan teorilerle cinsiyet farklarının normlar, sosyalleşme ve suç işleme fırsatları üzerindeki rolünü vurgulamıştır. Kriminolojideki son gelişmeler, kadın suçluluğunu açıklayabilmek için bu geleneksel görüşleri sorgulamakta ve kadınların suç işleme modellerini daha iyi anlayabilmek için cinsiyete özgü teorilerin gerekli olup olmadığını tartışmaktadır (Steffensmeier ve Allan, t.y.).

"The British Journal of Psychiatry" dergisinde yayımlanan "Women as Perpetrators and Victims of Crime" başlıklı makalede, kadınların suç işleme eğilimlerinin sosyal ve ekonomik faktörlerle ilişkili olduğu ve kadınların erkeklerden daha az şiddet suçu işlediği vurgulanmaktadır (Heidensohn, 1991, ss. 50-54). Dünyada ve Türkiye'de toplumsal yaşamda kadınlık, erkeklığe göre çok daha kutsal algılanmaktadır. Suçlu kadınlar ise toplum tarafından bu kutsallıktan uzaklaştırılmaktadır. Yaşamda kadınlar da erkekler gibi suç işleyebilmektedirler. Mitsel düşüncenin ötesinde kadınların da suç işleyebileceği açıktır.

Medyada kadın mitleri belirgin bir şekilde kendilerini göstermektedir. Örneğin filmlerde erkekler çoğunlukla aktif, maceraperest, güçlü ve cinsel açıdan saldırgan şekilde, kadınlar ise genellikle güzel, bağımlı, genç, pasif ve narince betimlenmektedir. Bu argümanı destekleyen önemli bir akademik kaynak olarak, "Gendered Media: The Influence of Media on Views of Gender in Gendered Lives: Communication, Gender, and Culture" adlı çalışma gösterilebilir (Wood, 1994, ss. 31-41). Türk Sinema tarihinin Yeşilçam döneminde çekilen melodram türündeki filmlerdeki kadın rolleri genellikle iyi eş, fedakâr anne, sessiz ve boyun eğen kişilerdir (Künüçen, 2001, s. 57). Yeşilçam filmlerinde temsil edilen kadınlar iki kategoriye ayrılabilir: Birincisi namuslu, sevgi dolu, evine ve çocuklarına bağlı, haksızlığa uğrasa bile bağışlayan, isyan etmeyen kadın temsilidir; ikinci temsil ise kötü niyetli, cinselliğini kullanan, yuva yıkan vamp kadındır (Abisel, 2000, ss. 174-175). İyi ve kötü kadın temsillerindeki ayrımlar melodram türündeki filmlerde oldukça belirgindirler.

1960-1970 yılları arasında Türkiye'de toplam 1710 adet film çekilmiştir. Türk Sineması'nın Yeşilçam Dönemi olarak adlandırılan bu dönemde popüler bir tür olan melodram türündeki filmlerde kurgulanan kadın tarafından suç işlenmesi konusu bu çalışmada incelenmektedir. Kurgusal kadın film kişilerinin işlediği kurgusal suçları ve bu suçların nedenlerini niteliksel ve niceliksel olarak ortaya koymak amaçlanmıştır. Filmlerdeki suçluluk namus, kıskançlık, intikam, aşk ve para üzerinden değerlendirilmiştir. Çalışma, dönemin yönetmenlerinden Ülkü Erakalın, Türker İnanoğlu ve Nejat Saydam'ın yönettiği melodram türündeki filmlerle sınırlandırılmıştır.

Makalede önce kısa bir şekilde Türk Sinema tarihi anlatılmıştır. Arkasından da Yeşilçam melodram sinemasının ve bu filmlerdeki kadının konumunun özlü bir açıklaması yapılmıştır. Kadınların işlediği suç türleri ve nedenlerinin açıklamasından sonra seçilen yönetmenlerin filmlerindeki kadın film kişilerinin işlediği suçlar ve nedenleri incelenmiştir. İzlenen filmlerdeki kadın film kişilerinin işledikleri suçların nedenleri olarak belirlenen kodlar (namus, intikam, kıskançlık, aşk, para) çerçevesinde filmlerin betimsel bir analizi yapılmıştır. Filmlerdeki suçların ve suçların nedenlerinden betimsel olarak elde edilen veriler sayısallaştırılmış ve grafiklerle temsil edilmiştir. Grafiklerin oluşturulmasında Ülkü Erakalın, Türker İnanoğlu ve Nejat Saydam'ın 1960-1970 yılları arası yönettiği 219 film arasından ulaşılp izlenen 166 filmin sayısal değerlerinden yararlanılmıştır. Filmlerde yer alan suçlar; insan öldürme, cinayete teşebbüs, tehdit, suç iştirak (yardım, azmettirme) kategorilerine ayrılmış ve izlenen her bir filmde meydana gelen suçların nedenleri namus, intikam, aşk, kıskançlık ve para çerçevesinde ele alınarak sayısal değer olarak kodlanmıştır. Sayısallaştırmanın güvenilirliği artırması, yanlılığı azaltması, verinin analiziyle ortaya konulan temalar veya kategoriler arasında karşılaştırma yapılmasına olanak vermesi (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 256) gibi nedenlerle çalışmada elde edilen nitel veriler nicelleştirilmiştir.

Edebiyat, tiyatro ve sinema gibi alanlarda kadın ve erkek suçluluğunun temsili, toplumsal cinsiyet normları ve beklentilerinin yanı sıra, suç işleme eğilimlerinin arkasındaki sosyoekonomik ve kültürel faktörlerle de yakından ilişkilidir. Yeşilçam melodramlarında işlenen kadın suçları ve bunların nedenlerine yönelik yapılan bu analiz, toplumsal cinsiyet rollerinin ve kadın mitlerinin suç kavramı üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Bu tür çalışmalar, toplumsal cinsiyet eşitliği ve adaleti sağlama yolunda önemli adımlar atılmasına katkıda bulunabilir.

Türk Sinema Tarihi

Türk Sineması tarihine yapılacak kısa ve özlü bir bakış bu makalenin yoğunlaşacağı melodram filmlerini değerlendirmek için gerekli görülmektedir.

Türk sinema tarihi dönemlere ayrılarak incelenmektedir. 1922-1939 yılları arası Tiyatrocular Dönemi olarak isimlendirilmektedir. Bu dönemde filmler tiyatro sanatçısı Muhsin Ertuğrul tarafından çekilmiştir. Ertuğrul, 1939 yılına kadar tek yönetmendir. Filmlerinin tiyatro etkisinde olması, filmlerinde tiyatro oyuncularını oynatması ve tiyatro oyunlarından sinemaya uyarlamalar yapması gibi nedenlerle söz konusu döneme Tiyatrocular ismi verilmiştir (Esen, 2010, s. 22). 1939-1950 yılları arası ise Geçiş Dönemi olarak isimlendirilmektedir. Yeni yönetmenlerin ortaya çıktığı, Ertuğrul'un teatral etkilerinin yerini sinemasal etkilerin almaya başladığı dönemdir. Bu dönemdeki yönetmenlerin çoğu Avrupa'dan İkinci Dünya Savaşı başlayınca Türkiye'ye dönen Avrupa'da üniversite okumuş kişiler ya da öğrencilerdir. Savaş nedeniyle de Türkiye'ye gelen yabancı filmlerin sayısı düşmüştür. 1938'de yapılan vergi düzenlemesiyle ise yapım stüdyolarının sayısı artmıştır. Bu dönemdeki filmlerin sinematografisi önceki döneme göre daha güçlüdür (Esen, s. 38). Savaş nedeniyle Türkiye'ye gelen Fransız filmleri bitmiş, Mısır yoluyla gelen Amerikan filmlerinin yanına Mısır filmleri eklenmiştir. Mısır filmleri Türk seyircisinin sinema zevkini geliştirici bir güçte görülmemektedir (Özön, 2003, s. 116).

1950-1970 yılları Sinemacılar Dönemi olarak tanımlanmaktadır. Tiyatro etkilerinin bittiği, sinemanın kendini ayrı bir sanat olarak gösterdiği bir dönemdir (Esen, 2010, s. 48) 1950'li

yıllarda tarihi filmler, melodram ve komedi türünde filmler, şarkılı filmler, romanlardan uyarlanmış filmler ve dini öykülü filmler genel görünümü oluşturmaktadır (Özön, 1968, ss. 105-145). ABD ile yakınlığın artmasıyla bir propaganda aracı gibi Amerikan popüler filmleri sinema salonlarını kaplamıştır (Özön, 2003, s. 143). 1950'li yıllarda popüler kültür Türkiye'de varlığını göstermeye başlamıştır (Oktay, 1993, s. 93). Popüler edebiyat eserleri bu yıllarda sinemada sıklıkla kullanılmıştır. Abartılı duygusal ve dramatik özelliklere sahip popüler romanlar filmlerde kullanılmıştır (Öngören, 1985, s. 123). Liberalizme kayılmışsa da devletin sinemaya bakışı değişmemiştir. Sinemaya sadece sansür ve rüsum bakımından yaklaşmıştır. Ülke ve halkın gerçek sorunlarına, yaşamına yer veren filmler az sayıdayken popüler edebiyat uyarlamaları, melodram ve komedi türündeki filmler ise revaçta olmuştur (Onaran, 1994, ss. 101-102). Türk Sineması'nda melodram türü kendini ağırlıklı olarak göstermektedir.

1961 tarihli Anayasa'nın tanıdığı imkanlarla Türk Sineması'nda Toplumsal Gerçekçi olarak adlandırılan filmler çekilmeye başlamıştır (Daldal, 2005, ss. 56, 94). Yurt sorunlarına ve Türk insanının gerçek yaşamına eğilen filmler yapılmıştır. Bu filmler Türk Yeni Gerçekçiliği denilebilecek bir akımdır (Onaran, 1994, s. 103). 1960'tan 1970'li yılların ortalarına kadar olan sürede az sayıda da olsa toplumsal sorunlara eğilen filmler çekilmiştir. 1971 muhtırasıyla 1961 Anayasası'nın sağladığı özgürlükler sınırlandırılmıştır (Esen, 2010, ss. 130-134). 1960-1970 yılları arasında Türk Sineması en yüksek film üretimini gerçekleştirmiştir (Gök, 2010, s. 45). Bu dönemde kısa süre de olsa toplumsal filmlerin ve melodram filmlerin çekildiği görülmektedir.

1970'lerin politikleşmiş hayatına karşılık, 1980'li yıllar tam aksi bir durum göstermektedir (Esen, 2010, ss. 178-179). Arabesk müzik türünde şarkılar söyleyen şarkıcıların başrolünde bulunduğu şarkılı filmler bu dönemde popüler olmuştur. Önceki dönemdeki melodram filmlerinin devam ettiği söylenebilir. Öte yandan birtakım engeller ve yasaklar nedeniyle toplumsal sorunları işleyemeyen yönetmenler bireysel filmler çekmeyi tercih etmişlerdir (Esen, ss. 180-182). Arabesk şarkıcı filmleri yükselmiştir. Toplumsal sorunların yerini bireysel sorunlar almıştır (Scognamillo, 2010, s. 512). Arabesk şarkıcı melodram filmlerin yanında bireysel sorunları ele alan filmler de çekilmiştir.

Türkiye, 1990'lı yıllarda yoğun bir kültürel emperyalizme maruz kalmıştır (Yeldan, 2003, ss. 159-160). Bu dönemde 28 Şubat olayı, küreselleşme, liberalizm, tüketim kültürünün artışı, hem ekonomik hem siyasi krizler ciddi sorunlar yaşatmıştır (Zengin, 2017, s. 90). Türk Sineması'nda bazı yönetmenler de 1990'lı yıllarda minimalist bir dille kişisel öyküler anlatmışlardır (Vardan, 2003, s. 751). Devlet desteği, Eurimages desteği ya da sponsorluklarla film üretimi de artmaya başlamıştır (Esen, 2010, s. 187). 2000'li yıllarda Türk Sineması'na gündemdeki siyasal kirlilik, mafyalar, Güneydoğu sorunu, yozlaşmış kent yaşamı, ekonomik kriz gibi sorunlar girmiştir (Scognamillo, 2010, s. 452). Yükselişe geçen tür ise komedidir (Yavuz, 2012, s. 142). Türk Sineması'nda konuların çeşitlendiği görülmektedir.

Türkiye'deki film üretimine etkisi olan sosyal, ekonomik ve politik ortam bu şekilde özetlendikten sonra Türk melodram sinemasının özelliklerine bakılacaktır.

Yeşilçam Melodram Sineması

Makalenin bu bölümünde melodram türünün sinema üzerindeki etkileri ve işlevleri, özellikle Türk sinemasında Yeşilçam Dönemi'nde melodramın nasıl işlendiğine dair bir inceleme yapılacaktır. Yeşilçam filmlerinde melodramın nasıl kullanıldığı, karakter tipleri, tematik öğeleri incelenmektedir.

Melodram türü, sayıca en çok çekilen türlerin başında gelmektedir. Çoğu zaman siyasal bir işlevi de bulunmaktadır. Melodram türündeki filmler Mussolini ya da Peron dönemlerinde bir emniyet supabı görevi yapmakta, bu filmlerdeki kişiler ve olaylar ciddiye alınmamakta, bu nedenle de filmlerdeki yoksulluk ve eşitsizlik hoş gösterilmekte ve görülmektedir. Böylece melodramlar tehlikesiz bir boşalma aracı olmaktadır (Özön, 1995, cilt 2, ss. 52-53).

Melodram türündeki filmlerde uç duygular yansıtılmakta, filmlerde ölümüne sevgiye ya da nefrete giden dramatik bir çizgi bulunmaktadır. Bu duruma toplumumuzda bulunan aşırı uçlar mantığının neden olduğu iddia edilmiştir (Adanır, 1996, s. 12). Yeşilçam sineması içerisindeki melodramlar gerilimli ve çatışmalı durumları seyirciye yansıtmıştır. Bunu sağlamak için abartılı hareketler, duygusal diyaloglar, ağdalı bir oyunculuk ve yakın çekim ölçekleri kullanılmış, duygusalığın aktarılmasında sözlere ağırlık verilmiştir (Abisel, 1994, s. 25).

Yeşilçam sineması melodram türündeki filmlerde iyiler-kötüler, mazlumlar-zalimler, masumlar-günahkârlar ve yoksullar-zenginler gibi karşıtları kullanmaktadır. Bu filmler çatışmalardan ortaya çıkan heyecanı, gerilimi, eğlenceyi izleyiciye aktarmaktadır (Arslan, 2005, s. 112). Bu filmlerde görülen kalıplaşmış öyküler ve durumlar, komplolar, rastlantılar, acı olaylar, fakir kız ve zengin erkek aşkı ya da tersi gibi durumlar söz konusu yapımların bazı ortak özelliklerini oluşturmaktadır (Özön, 1995, s. 32). Çoğu filmde aynı ve benzer konular anlatılmakta; filmler arasında benzer sahnelere ve konuşmalara sıklıkla rastlanmaktadır (Ayça, 1996, s. 143).

Olayların gelişimindeki gecikmeler, insanların birbirini yanlış anlaması, imkânsız aşklar, âşıkların ayrılması ve hasret, öykülerdeki kadercilik, iyilerin mağduriyeti, pişmanlık, iftiralara, intikam, ihanet ve fedakârlık melodram türündeki filmlerde sıklıkla görülmektedir (Tunalı, 2006, ss. 199, 222). Yeşilçam film kişileri de iyiler ve kötüler olmak üzere kalıplaşmıştır (Özön, 1972, s. 169). Film kişilerinin iyi ve kötü ya da zengin ve fakir olduğu filmin başlangıcında onaylanmaktadır (Kaya, 2001, s. 112). Olayların gelişimi içinde film kişileri hak ettiklerini almaktadırlar. İyi kişiler ödüllendirilmekte, kötü kişiler cezalandırılmaktadır (Nutku, 2001, s. 77). Filmlerde olaylar genelde, tüm çatışmaların ortasındaki kadın ve erkek film kişileri ile yan film kişileri etrafında gelişmektedir (Kaya, 2001, s. 112). Olayların gelişiminde bir engel mutlaka bulunmaktadır. Filmlerdeki çiftlerin arasına kötü kadın girer. Bu kadın ailenin dışında ya da içinde tuzağını kurmaktadır. Kötü karakterler çoğunlukla yalıda ya da villadadırlar. Bazen de bir pavyonda da olabilmektedirler (Atayman, 1995, ss. 17-18). Ayrıca yoksul olup, sınıf atlama isteği ile illegal yollara başvuranların da kötüler kanadında yer aldıklarını söylemek mümkündür. Engel, aşkı büyütür ve soyutlaştırır. Karakterler birbirilerini unutamazlar, ıstırap çekerek yaşamlarını sürdürürler (Tunalı, 2006, s. 233). Film kişileri için özveri, doğruluk ve bağlılık vazgeçilmezdir. Onlar için mutluluk parayla değil aşkın bulunmasıyla sağlanmaktadır. Kadınlara iffetli olmak, erkeklere namusuyla çalışarak para kazanmak görevleri verilmiştir. Yeşilçam melodram filmlerindeki öykü, aile etrafında ve en çok da

ev içi atmosferde geçmektedir. Bu anlatılarda ailenin ve aşkın yoğun varlığı kaçınılmazdır (Abisel, 2005, ss. 166-167).

Yeşilçam melodramları görsellikten çok söze dayanmaktadır (Kaya, 2001, s. 114). Film diyaloglarında duygusal olarak ağır ve kalıplaşmış cümleler bulunmaktadır (Abisel vd., 2005, s. 113). Filmlerin öyküsünde kapalı durumlar yani sonuçsuz ya da belirsiz durumlar ve sonuçlar bırakılmamaktadır. Karışıklığa neden olabilecek durumlar bir karakter tarafından sözlü olarak dile getirilmektedir. Açıklamalar görüntülerle de desteklenmektedir (Kaya, 2001, ss. 115-116).

Melodramın itici gücü, öykünün sevgililerin bir araya gelebilme fantezisi üzerine kurulmasında aranabilir. Birtakım nedenlerle geciktirilen ya da engellenen beraberlik, cinsellik değil, aşk için olan bir beraberliktir (Abisel vd., 2005, ss. 43-44). Cinsellikten uzak bir aşk çerçevesinde kalınmaktadır. Çiftlerin birlikteliğinin tek yolu ise evlilik olmaktadır (Onaran vd., 1994, s. 98). Dramatik izleğin girişinde kadın ve erkek karakterlerin sakin ve huzurlu günlük hayatlarında tesadüfen karşılaşmaları, tanışmaları ve birbirlerini sevmeleri konu edilmektedir (Tunalı, 2006, s. 44). Küçük çatışmaların, rekabetlerin, engellerin, özverilerin, ödüllerin, cezaların birbiri ardına geldiği melodram filmlerinde, nedensellik zincirinde temel çatışma belirlemektedir (Abisel, 2005, s. 167). Filmlerin final bölümünde, kadın ve erkek karakterlerin birleşmeleri, ayrılmaları ya da ölüm gerçekleşmektedir (Erdoğan, 1995, s. 192).

1960–1970 döneminde Türk sineması, tarihindeki en yüksek üretimini gerçekleştirmiştir (Gök, 2010, s. 45). 1960'lı yıllar Türk sinema tarihinin heyecanlı ve coşkulu yılları olarak görülmektedir (Scognamillo, 1996, s. 45). Söz konusu dönemde 1710 adet film çekilmiştir (Özgüç, 1998, ss. 112.-298). Yeşilçam sinemasının kendi yazısız kuralları ve kalıplarını belirleyip uygulamasında, filmlerin seyirciler tarafından tutulmasının da etkisi önemlidir (Ayça, 1996, s. 139).

Bu dönemin toplumsal değişimi, görelî de olsa kadınların ve erkeklerin sosyal değişimi, köy ve kent, işçi ve patron ve köyden şehre göçün neden olduğu sorunlar melodramlara girmiştir (Tunalı, 2006, s. 214). Bu dönemde kadın film kişilerinin daha ön plana çıktıkları görülmektedir (Abisel, 2005, ss. 167-168).

Yeşilçam Melodramlarında Kadın Rollerî

Yeşilçam melodram filmlerinde kadınların tasvirleri belli formüllere dayanmaktadır. Eril kültür tarafından oluşturulmuş iyi ve kötü kadın tasvirleri dış görünüşleri, giyim ve aksesuar tercihleri ile ayrılmaktadır. Yeşilçam melodramlarında bunun gibi sıklıkla rastlanan kalıplar dikkat çekicidir. Yeşilçam melodram filmlerinde kadınların tasvirleri belli formüllere dayanmaktadır. Eril kültür tarafından oluşturulmuş iyi ve kötü kadın tasvirleri dış görünüşleri, giyim ve aksesuar tercihleri ile ayrılmaktadır. Yeşilçam melodramlarında bunun gibi sıklıkla rastlanan kalıplar dikkat çekicidir.

Melodramlardaki kadın başrol, namus ve sadakat gibi, eril kültürün önemsedîği değerlerin taşıyıcısı durumundadır (Akbulut, 2008, s. 88). Aşkı konu alan melodramlarda kadının namusu, onun bir erkekle evlenmesini sağlamaktadır (Karabağ, 2005, s. 40). Kadınların bu filmlerdeki görevlerinden biri de aile namusunu korumak olmuştur (Dönmez, 2006, s. 9). Ailenin merkezde olduğu bu filmlerde kadın film kişileri, elinde olanla yetinmesini bilen, zorluklara göğüs geren, fedakârlıklar gösteren, istekleri olmayan, namusunu koruyan ve ataerkil düzenin taleplerine uygun davranan özellikler

göstermektedirler (Abisel, 2005, s. 297). Filmlerin olay örgülerinde kadınların yaşamı ev içi mekânlarla sınırlandırılmıştır (Özgür, 2006, s. 101).

Melodramlarda iyi ve kötü kadın film kişileri eril kültürün önemseydiği değerler doğrultusunda belirgin şekilde ayrılmışlardır. İyi kadın film kişileri filmlerde anne, evinin kadını, toplumun taleplerini yerine getiren, eşine sadık, eşlerinin sadakatsizliklerine sabır gösterip geri dönmelerini bekleyen rollerde görülmektedirler. Kötü kadın film kişileri ise doğuştan kötüdürler ya da kader onları böyle yapmıştır (İmançer, 2010, s. 80). Bu kadın film kişileri erkeğine gerçek bir aşk ve bağlılık duymamaktadırlar. Başka erkeklerle beraber olabilmekte ve cinselliklerini yaşamaktadırlar (Maktav, 2003, s. 284). Bekaret bu filmlerde önemsenir. Herhangi bir nedenle evlilik öncesi cinsellik yaşayan kadınlar artık evlenemez ve mutlu olamazlar. Tecavüze uğrama durumunda da –kadın kurban konumunda olmasına rağmen- sonuç değişmez (Tınaz, 2023, s. 93).

Yeşilçam melodramlarındaki film kişilerinin ahlaki nitelikleri dış görünüşleri ile desteklenmektedir. Kadınların saç rengi, giyimleri ve kullandığı aksesuarlar onların ahlaki durumları hakkında yargıları da taşımaktadır. Giysilerin, takıların, renklerin anlamını seyirci toplumsal uzlaşma bağlı olarak anlamlandırmaktadır (Büker, 2012, s. 22). Yeşilçam melodram filmlerinde en çok kullanılan kalıplardan biri de genellikle iyi kadın esmerse kötü kadının sarışın olmasıdır (Akbulut, 2008, ss. 107-108). Yukarıda sıralanan özellikler melodram filmlerindeki kurgusal kadın karakterlerinin temsilinde sıklıkla kullanılmıştır.

Kadın Suçluluğunun Nedenleri ve Kadınların İşlediği Suç Türleri

Kadınların suça yönelme sebepleri ve erkeklere kıyasla daha düşük suç işleme eğilimleri, belirli biyolojik ve psikolojik niteliklerle izah edilmektedir. Bu konudaki yaklaşımların saldırganlık, hormon farklılığı, yaş ve sosyalizasyon üzerinde durduğu görülmektedir (Terzi, 2007, s. 8). Kadın suçluların suç işleme yaşının erkeklere göre daha ileri yaşlarda olduğu sonucuna da varılmıştır (İl, 1990, s. 21). Yaşanılan ataerkil düzen kadınları çeşitli mağduriyetlere uğratmaktadır. Bu düzen içerisindeki sosyal ve kültürel rollerin yaratmış olduğu sorunlar kadınları suça itebilmektedir (İlbars, 2007, s. 6).

Kadın suçluluğu üzerine yapılmış araştırmalar göstermektedir ki, kadın suçluluğunun faktörleri arasında toplumsal norm ve değerler, kadınların sosyal yaşamda üstlendikleri roller, eğitimleri ve yaşanılan mekânlar önde gelmektedir (Terzi, 2007, s. 5). Zayıflayan aile bağları, yozlaşan toplumsal yapı, sosyo-ekonomik sıkıntılar, şiddete uğraması kadının suç işlemesini artırmaktadır (Aygün, 2012, s. 15).

Yapılan araştırmalar kadınların işlediği suçların daha çok zina³, öldürme ve öldürmeye teşebbüs, hırsızlık ve hakaret olduğunu göstermekte olup, ülkemizde öldürme ve öldürmeye teşebbüs suçlarının ise kadınlar tarafından en çok işlenen suçlar olduğu bilinmektedir (İçli ve Öğün, 1998, ss. 30-31). Ayrıca bebeğini öldürme ve zehirle insan öldürme gibi suçların da kadınlar tarafından sıklıkla işlendiği belirtilmektedir (Günşen

³ Anayasa Mahkemesi, zınayı suç sayan TCK 440 ve 441. maddelerini iptal ederek, 23.9.1996 tarih, E. 1996/15, K. 1996/34 sayılı kararlar (Resmi Gazete: 27.12.1996, no: 22860) erkeğin zinasını, 23.6.1998 tarih, E. 1998/3, K. 1998/28 sayılı kararlar ise (Resmi Gazete, 13.3.1999, no: 23638) kadının zinasını suç olmaktan çıkarmıştır (Göztepe, 2005, s. 37). Ancak, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'na göre zina boşanma sebebi olarak görülmektedir (www.mevzuat.gov.tr, 25.02.2024)

İçli, 2013, s. 416). Kadınlar çoğunlukla kendilerini korumak için öldürme ve yaralama suçlarını işlemektedirler. Bu tür suçlar, kendisine kötü davranılan ya da şiddete uğrayan kadınlarda ani ve şiddetli bir tepkiyle gerçekleşmektedir. Planlanmış bir özellik genellikle taşımamaktadırlar (Özbek, 2011, s. 29). Kadınların öldürme suçları en çok yakın ilişkisi olduğu ve çatıştığı kişilere karşı gerçekleşmektedir. Kadınların yabancıları, tanımadıklarını öldürmesi çok nadir görülmektedir (Saygılı ve Aliustaoğlu, 2009, s. 2).

1960–1970 Dönemi Yeşilçam Melodramlarında Kadın Karakterlerin Suç İşleme Nedenleri ve İşledikleri Suçlar

Makalede incelenen 1960-1970 döneminde Ülkü Erakalın, Türker İnanoğlu ve Nejat Saydam'ın yönettiği yapımlarda kadın karakterlerin namus, kıskançlık, intikam, aşk ve para nedenleriyle söz konusu suçları işledikleri görülmüştür.

Türk Dil Kurumu (t.y.) sözlüğüne göre *namus* kelimesi “bir toplum içinde ahlak kurallarına ve toplumsal değerlere bağlılık, iffet” olarak tanımlanırken, *namus cinayeti* ise, “ahlak ve onuruna ters düşen bir durumdan kurtulmak için işlenen cinayet” şeklinde açıklanmaktadır.

Namus sebebiyle kadınların cinayet işlemelerinin temel nedenleri eşlerinin onları fuhuşa zorlamaları ve fuhuşa itme teşebbüsleri ile tecavüze ve tecavüz teşebbüsüne uğramalarıdır. Kadınların daha çok, erkeklerin kendilerine egemenlik kurma ve sözlerini dinletme nedeniyle uyguladıkları şiddet ve baskı sonucu cinayet işledikleri görülmektedir (İsen, 2001, s. 132). Makale kapsamında incelenen filmlerdeki kadın film kişilerinin en çok namus uğruna cinayet işledikleri tespit edilmiştir.

Dönem içerisindeki incelenen filmlerdeki kadınların kıskançlık nedeniyle de suç işledikleri görülmektedir. Bu kadınlar sevdiği erkeği elde edemeyen filmin ana karakterleri olmayan kadınlardır. Baştan çıkarmaya çalıştığı erkek evlidir veya sevgilisi vardır. Psikolojik yaklaşıma göre suçluların kişilik yapılarının özellikleri de şu şekilde belirtilmiştir: Fikir yoksulluğuna sahip, ruhsal dengesizlik içerisinde, egemenlik kurmak isteyen, itaat etmemeye yönelik, hirs ve ihtiras dolu, aşırı kıskançlık gibi kişilik özelliklerine sahip bulunmaktadırlar (Beşe ve Geleri, 2013, s. 14).

İntikam için işlenen cinayetlerde ise kişi kendisine kötülük yapan, zararı dokunan bir kimseyi bir erteleme sürecinden sonra öldürmekte, uzun bir süre intikamını almayı planlamaktadır. Mağdur ise, eski bir hüküm giymiş suçlu ya da faile bir zamanlar zarar vermiş birisi olmaktadır (Erkunt, 2011, s. 32). İntikamın nedeni insanların kendilerine haksızlık yapıldığını hissetmeleridir (Dilber, 2013, s. 39). Öte yandan kendisi dışında aile bireylerine, eşine, çocuklarına karşı işlenen suçların intikamını alan kadınlar da bulunmaktadır.

İncelenen filmlerde aşk nedeniyle de kadın film kişileri suç işleyebilmektedir. Sevdiği kişiyi elde etmek ya da kaybetmemek için cinayet göze alınabilmektedir. Hırsızlık ve dolandırıcılık gibi suçların işlenmesine ise çoğunlukla para neden olmaktadır. Paranın ele geçirilmesinde kadın film kişilerinin cinayet işledikleri ya da cinayete azmettirdikleri görülmektedir.

Makale kapsamında izlenen 1960–1970 yılları arasındaki Erakalın, İnanoğlu ve Saydam tarafından yönetilmiş melodram türündeki filmlerde kadın film kişileri tarafından öldürme ve öldürmeye teşebbüs ile tehdit suçları işlenmektedir. Söz konusu suçların

işlenmesinde ise suça iştirak unsurlarından yardım ve azmettirme etkili olmuştur. Az sayıda filmde ise birden fazla sayıda suçun işlendiği gözlemlenmiştir. Kadın karakterlerin öldürme ve öldürmeye teşebbüs suçlarını işlemeye öncelikle namus ve intikam daha sonra da kıskançlık, aşk ve para neden olmaktadır.

İnsan öldürme bir kişinin başka bir kişinin yaşamına karşı yaptığı her türlü saldırıdır. İnsan öldürme eylemleri niteliğine göre, kasten öldürme ve taksirli öldürme olarak ayrılmaktadır (Tortamış, 2010, s. 6). Yapılan araştırmalar, kadınların öldürme ve yaralama suçlarını kendilerini müdafaa etmek amacıyla işlediklerini, kadınların maruz kaldığı fiziksel şiddetin onları suça ittiğini göstermektedir (Saruç, 2013, s. 40; Saygılı ve Aliustaoğlu, 2009, s. 6). Ayrıca araştırmacılar bu araştırmaların, kadınların organize olarak tanımlanan suçlara katılmayarak suçu tek başlarına gerçekleştirdiklerini ve mağdur ile çoğunlukla birinci dereceden ilişkili olduklarını gösterdiğini de eklemektedir. Bunlar da en çok kocaları ya da sevgilileri olmaktadır (Günşen İçli, 2013, s. 416).

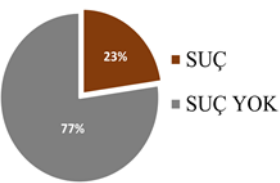
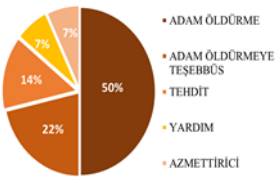
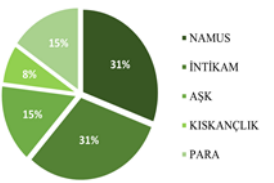
Suça iştirak hâlinde ise suça birden fazla kimsenin katılımı söz konusudur. Suça iştirak, bir kişinin işlediği suçların, birden fazla kişinin suç eylemi öncesi yapmış oldukları anlaşma gereği, eylemin icrasına katkıda bulunmaları olarak açıklanmaktadır (Artuk, vd., 2012, s. 219). İncelenen filmlerde yardım suçunun sadece aşk nedeniyle işlendiği görülmektedir. Azmettirme, bir suçu gerçekleştirmeye konusunda bir düşüncesi olmayan kişinin bir başkasınca bu suçu gerçekleştirmeye karar verdirilmesidir. Azmettiren kişi gerçekleşen suçun cezası ile cezalandırılmaktadır (Mercimek ve Gerçek, 2013, s. 208). İncelenen yapımlarda azmettirme suçunun nedeninin en çok para olduğu görülmüştür. Daha sonra da intikam ve kıskançlık nedenleri gelmektedir. Filmlerde azmettirme suçunda, namus ve aşk nedenleri bulunmamaktadır. Tehdit suçu ise bir şahsın yasalarla korunan haklarına ve menfaatlerine karşı gerçekleşmektedir (Bakıcı, 1992, s. 718). İncelenen yapımlarda tehdit suçunun nedenlerinin kıskançlık, aşk, namus, para ve intikam olduğu görülmüştür.

Filmlerdeki Kadın Suçlarının İstatistikleri

Türker İnanoğlu Filmleri

İnanoğlu'nun belirtilen yıllar arasında yönettiği 69 film arasından izlenebilir kopyasına ulaşılabilen 53 adet filmi izlenmiştir. Filmlerin %23'ünde, öldürme, öldürmeye teşebbüs, tehdit, suça iştirak suçları kadın karakterler tarafından işlenmiştir. Söz konusu suçların nedenleri ise namus, intikam, aşk, kıskançlık ve paradır. Yapımların %77'sinde kadın suçlarına rastlanmamıştır.

Tablo 1. Türker İnanoğlu filmlerinde kadın suçları

Kadın Suçları Varlığı (%)	Suç Türleri (%)	Suç Nedenleri (%)
 <p>23% SUÇ 77% SUÇ YOK</p>	 <p>50% ADAM ÖLDÜRME 22% ADAM ÖLDÜRMEYE TEŞEBBÜS 14% TEHDİT 7% YARDIM 7% AZMETTİRİCİ</p>	 <p>31% NAMUS 31% İNTİKAM 15% AŞK 15% KISKANÇLIK 8% PARA</p>

Nejat Saydam Filmleri

Saydam'ın söz konusu yıllar arasındaki 71 filmi arasından izlenebilir kopyasına ulaşılabilen 59 adet filmi izlenmiştir. Filmlerin %29'unda öldürme, öldürmeye teşebbüs, tehdit, suça iştirak suçları işlenmiştir. Söz konusu suçların nedenlerinin ise namus, intikam, aşk, kıskançlık ve para olduğu görülmüştür. Yapımların %71'inde kadın suçlarına rastlanmamıştır.

Tablo 2. Nejat Saydam filmlerinde kadın suçları

Kadın Suçları Varlığı (%)	Suç Türleri (%)	Suç Nedenleri (%)
<p>71% SUÇ YOK 29% SUÇ</p>	<p>ADAM ÖLDÜRME: 22% ADAM ÖLDÜRMEYE TEŞEBBÜS: 19% TEHDİT: 26% AZMETTİRİCİ: 33%</p>	<p>NAMUS: 16% İNTİKAM: 10% AŞK: 16% KISKANÇLIK: 16% PARA: 37%</p>

Ülkü Erakalın Filmleri

Erakalın'ın belirtilen yıllar arasında çekilen 79 filminden izlenebilir kopyasına ulaşılabilen 54 adet filmi izlenmiştir. Filmlerin %19'unda öldürme, öldürmeye teşebbüs, tehdit, suça iştirak suçları işlenmiştir. Söz konusu suçların nedenlerinin ise namus, intikam, aşk, kıskançlık ve para olduğu görülmüştür. Yapımların %81'inde kadın suçlarına rastlanmamıştır.

Tablo 3. Ülkü Erakalın filmlerinde kadın suçları

Kadın Suçları Varlığı	Suç Türleri (%)	Suç Nedenleri (%)
<p>81% SUÇ YOK 19% SUÇ</p>	<p>ADAM ÖLDÜRME: 50% ADAM ÖLDÜRMEYE TEŞEBBÜS: 20% TEHDİT: 10% AZMETTİRİCİ: 20%</p>	<p>NAMUS: 15% İNTİKAM: 8% AŞK: 23% KISKANÇLIK: 23% PARA: 31%</p>

Tüm Filmlerdeki Kadın Suçlarının İstatistikleri

Bu çalışma için 1960-1970 döneminde İnanoğlu, Saydam ve Erakalın'ın çekmiş olduğu filmler arasından izlenebilir kopyasına ulaşılabilen toplamda 166 adet film izlenmiştir. İzlenen yapımların %23'ünde kadın karakterlerin öldürme, öldürmeye teşebbüs, tehdit, suça iştirak gibi suçları işlediği saptanmıştır. Suçların nedenlerinin ise namus, intikam, aşk, kıskançlık ve para olduğu görülmüştür. İncelenen yapımların %77'sinde ise kadın suçlarına rastlanmamıştır.

Tablo 4. 1960-1970 dönemi İnanoğlu, Saydam ve Erakalın filmlerinde kadın suçları

1960–1970 Dönemi İnanoğlu, Saydam ve Erakalın Filmlerinde		
Kadın Suçları Varlığı (%)	Suç Türleri (%)	Suç Nedenleri (%)
<p>■ SUÇ ■ SUÇ YOK</p>	<p>• ADAM ÖLDÜRME • ADAM ÖLDÜRMEYE TEŞEBBÜS • TEHDİT • YARDIM • AZMETTİRİCİ</p>	<p>■ NAMUS ■ İNTİKAM ■ AŞK ■ KISKANÇLIK ■ PARA</p>

Bulguların Değerlendirilmesi

İnanoğlu'nun yönettiği filmlerde kadın karakterlerin yüksek oranda namus ve intikam nedenleriyle öldürme suçunu işledikleri saptanmıştır. Erakalın'ın yapımlarında kadın karakterlerin daha çok namus, intikam ve kıskançlık nedenleriyle adam öldürme suçunu işledikleri görülmüştür. Saydam'ın yönettiği filmlerde kadın karakterlerin daha çok kıskançlık nedeniyle öldürmeye teşebbüs suçunu işledikleri ortaya konulmuştur.

İncelenen filmlerde kadınların namuslarına yönelik yapılan iftiralari, fiziksel veya psikolojik saldırıları asla unutmadıkları, intikamlarını aldıkları görülmüştür. Aldığı intikamı sonucunda pişmanlık duymayan kadın, cezasına da razı olmaktadır. Filmlerde, kıskançlık motivasyonu ile suç işleyen kadın karakterler, işledikleri fiillerden dolayı üzüntü duymakta, cezaevine girmekten endişe etmekte ve vicdani sıkıntı çekmektedirler.

İnanoğlu'nun ve Erakalın'ın yönettiği filmlere göre Saydam'ın filmlerindeki kadın suçluların sayısı daha çoktur. Saydam'ın 59 adet filminin, %29'unda kadın suçlulara yer verildiği görülmüştür. İnanoğlu'nun 53 adet filminin %23'ünde ve Erakalın'ın 54 adet filminin %19'unda kadın suçlular saptanmıştır.

İnanoğlu'nun yönettiği yapımlarda suçların nedenlerinden namus ve intikam aynı oranda yer almaktadır. Bu suçları sırasıyla aşk ve para izlerken, arkasından kıskançlık gelmektedir. Erakalın'ın yönettiği yapımlarda da suçların en büyük nedeni olarak önce namus, sonra intikam ve aşk nedenlerine rastlanmaktadır. İnanoğlu'nun filmlerinde ise en yüksek aşk ve para suçun nedenleri olurken, az oranda da kıskançlık saptanmıştır. Saydam'ın yönettiği filmlerde ise işlenen suçların en büyük nedeni kıskançlık olurken arkasından para ile aynı oranlarda namus ve aşk, en az olarak ise intikam gelmektedir.

İzlenen 166 adet filmin %77'sinde kadın karakterlerin işlediği suçlara rastlanmazken, %23'lük kısımda kadın karakterlerin işlediği öldürme, öldürmeye teşebbüs, tehdit, suç ortak suçları olduğu görülmektedir. Filmlerde kadın karakterlerin suç işlediği %23'lük dilim incelendiğinde, en fazla işlenen suçun öldürme olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu suçun sırasıyla giderek azalan bir oranda öldürmeye teşebbüs, tehdit, azmettirme ve yardım suçu izlenmektedir.

Filmlerde en çok namus nedenli suç işlendiği ortaya çıkmıştır. Bu suçun sırasıyla intikam ve kıskançlık ve son olarak aşk ve para izlenmektedir. Bazı filmlerde, bir suçun birden fazla nedeni olduğu da görülmüştür.

Sonuç

1960–1970 yılları arasında İnanoğlu, Saydam ve Erakalın tarafından yönetilmiş melodram türündeki yapımlarda kurgulanan suçlar öldürme, öldürmeye teşebbüs, tehdit, suça yardım ve suça azmettirme olarak belirlenmiştir. Suçların nedenlerinin ise namus, kıskançlık, intikam, aşk ve para olduğu tespit edilmiştir.

İzlenen filmlerde kadın karakterlerin en çok namusları ve intikamları için öldürme suçu işledikleri görülmüştür. Kadın karakterler kendilerinin ve ailelerinin namusunu korumak için öldürme ya da öldürmeye teşebbüs suçlarını işlemekte ve bu suçtan pişmanlık duymamaktadırlar. Cezasını çekmeye de razıdırlar. Mahkeme sahnelerinde bunu dile getirmektedirler.

İzlenen filmlerde kadın karakterlerin tabanca ile adam öldürme suçunu işledikleri görülmektedir. Filmlerdeki kadınlar sırasıyla namus ve intikam, ardından ise aşk, kıskançlık ve para nedenleriyle suç işlemektedirler. Kadın seri katillere ise filmlerde rastlanmamıştır. Kadın karakterlerin kendilerine kötülükleri dokunan erkek karakterlerden intikamlarını almak için suç işledikleri görülmüştür. Bazı filmlerde kadın karakterler aşk ve kıskançlık nedenleriyle kadınlara karşı da suç işlemektedirler.

Kadın suçluluğu üzerine gerçekleştirilen çalışmalarda, kadınların suç işlemesinde sosyal çevrenin etkili olduğu bulgusuna varılmıştır. İncelenen filmlerdeki kadın suçluluğunun sebeplerinin toplumsal yaşamın bir yansıması olduğu öne sürülebilir.

Yeşilçam melodram filmlerinde klasik anlatı yapısı gereğince kadın karakterler masum olarak sergilenmektedir. Suçların ise yine bu masumluk algısını korumak amacıyla işlendiği ileri sürülebilir. İncelenen melodram anlatılarında namus, kıskançlık, intikam, aşk ve para en önemli suç işleme nedenlerini oluşturmaktadır.

Türk Sinema tarihinin en çok film çekilen dönemini ele alan bu çalışma diğer dönemlerin de incelenmesiyle suçların dönemselsel olarak karşılaştırılmasıyla genişletilebilir. Öneri olarak filmlerdeki suçların karşılaştırılması başka çalışmalarla sürdürülebilir.

Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	<p>*Bu çalışma Doç. Dr. Mehmet Arslantepe danışmanlığında 2015 tarihinde tamamladığımız “1960–1970 Arası Türk Melodram Filmlerinde Kadın Suçluluğunun Namus, Kıskançlık, İntikam, Aşk ve Para Bağlamında Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır.</p> <p>Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.</p> <p>*Çalışmada etik kurul iznine gerek yoktur.</p>
Benzerlik Taraması	Yapıldı – İthenticate
Etik Bildirim	itobiad@itobiad.com
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Yazar Katkıları	<p>Çalışmanın Tasarlanması: 1. Yazar (%60), 2. Yazar (%40), Veri Toplanması: 1. Yazar (%50), 2. Yazar (%50), Veri Analizi: 1. Yazar (%60), 2. Yazar (%40), Makalenin Yazımı: 1. Yazar (%50), 2. Yazar (%50), Makale Gönderimi ve Revizyonu: 1. Yazar (%50), 2. Yazar (%50),</p>
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	<p>* This article is extracted from my master thesis entitled “The evaluation in context of honor, jealousy, revenge, love and money of female criminality in the Turkish melodrama films between the years of 1960-1970”, supervised by master’s thesis / Kocaeli University, 2015.</p> <p>It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.</p> <p>*Ethics committee approval is not required for the study.</p>
Plagiarism Checks	Yes - İthenticate
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	itobiad@itobiad.com
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Author Contributions	<p>Design of Study: 1. Author (%60), 2. Author (%40), Data Acquisition: 1. Author (%50), 2. Author (%50), Data Analysis: 1. Author (%60), 2. Author (%40), Writing up: 1. Author (%50), 2. Author (%50), Submission and Revision: 1. Author (%50), 2. Author (%50),</p>

Kaynakça / References

- Abisel, N. (1994). Bir Dünya Nasıl Kurulur Popüler Türk Filmlerinde Anlatı Yapısı Üzerine, 25. *Kare*, 9, 25.
- Abisel, N. (2000). Yeşilçam Filmlerinde Kadının Temsilinde Kadına Yönelik Şiddet. N. B. Çelik (Der.), *Televizyon, Kadın ve Şiddet* içinde (ss. 173-212). Kiv Yayınları.
- Abisel, N. (2005). *Türk Sineması Üzerine Yazılar*. Phoenix Yayınevi.
- Abisel, N., vd. (2005). *Çok Tuhaf Çok Tanıdık: Vesikalı Yarım Üzerine*. Metis Yayınları.
- Adanır, O. (1996). Gerçeklerden Kaçamayız. S. M. Dinçer (Der.), *Türk Sineması Üzerine Düşünceler* içinde (ss. 3-17). Doruk Yayıncılık.
- Akbulut, H. (2008). *Kadına Melodram Yakışır: Türk Melodram Sinemasında Kadın İmgeleri*. Bağlam.
- Arslan, S. *Melodram*. L&M Epokhe, 2005.
- Artuk, M. E., vd. (2012). *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık.
- Atayman, V. (1995). *100 Filmde Başlangıcından Günümüze Duygu/Aşk Filmleri*. Bilgi Yayınevi.
- Ayça, E. (1996). Yeşilçam'a Bakış. S. M. Dinçer (Der.), *Türk Sineması Üzerine Düşünceler* içinde (ss. 129-148). Doruk Yayıncılık.
- Aygün, H. (2012). *Kanlı Kontesler*. Profil Yayıncılık.
- Bakıcı, S. (1992). Tehdit Suçu ve Unsurları. *Ankara Barosu Dergisi*, 5, 717-727.
- Beşe, E., Geleri, A. (2013). *Suç Önleme Modelleri*. Ed. Filiz Tepecik. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2976. Erişim (16.03.2023): <https://docplayer.biz.tr/4272395-Suc-onleme-modelleri.html>
- Büker, S. (2012). *Sinemada Anlam Yaratma*. Hayalperest Yayınevi.
- Daldal, A. (2005). *1960 Darbesi ve Türk Sinemasında Toplumsal Gerçeklik*. Homer.
- Dilber, Y. (2013). Ergenlerde Görülen Siber Zorba/Mağdur Yaşantılarının Utanç/Suçluluk ve İntikam Duyguları Çerçevesinde İncelenmesi (Bursa İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi.
- Dönmez, C. G. (2006). *Kadın, İslam ve Sinema*. Agora Kitaplığı.
- Erdoğan, N. (1995). Ulusal kimlik, Kolonyal Söylem ve Yeşilçam Melodramı. *Toplum ve Bilim*, 67, 178-197.
- Erkunt, A. Ç. (2011). Öldürme ve Cinsel İçerikli Suç İşlemiş Erkek, Kadın ve Çocuk Hükümlülerde Fail, Olay Yeri ve Mağdur İlişkisi. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- Esen, Ş. (2010). *Türk Sinemasının Kilometre Taşları*. Agora Kitaplığı.
- Gök, A. S. H. (2010). Muharrem Gürses ve Sineması. Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Göztepe, E. (2005). "Namus Cinayetlerinin" Hukuki Boyutu: Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Bir Değerlendirmesi. *TBB Dergisi*, Sayı 59, 29-48.

Günşen İçli, T. (2013). *Kriminoloji*. Seçkin Yayıncılık.

Heidensohn, F. M. (1991). "Women as Perpetrators and Victims of Crime". *The British Journal of Psychiatry*. 158(10), 50-54. Erişim (16.03.2024):

<https://www.cambridge.org/core/journals/the-british-journal-of-psychiatry/article/abs/women-as-perpetrators-and-victims-of-crime/4F48A78382ACBCD5F804F4463402030E>

İçli, T. ve Ögün, A. (1988). Sosyal Değişme Süreci İçinde Kadın Suçluluğu. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5(2), 17-32.

İl, S. (1990). "Türkiye'deki Kadın Suçluların Genel Özellikleri ve İnfaz Sürecindeki Sorunları Üzerine Bir Araştırma". Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.

İlbars, Z. (2007). Suç Antropolojisi: Kadın ve Suç. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Antropoloji Dergisi*, 22, 1-13. 09.05.2015, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/71/1756/18622.pdf>

İmançer, D. (2010). İslamcı Filmlerde Kadın Temsili, *Sinecine*, 1(1), 77-95.

İsen, G. (2001). Namus Cinayetleri: Hukuki Bir Olgunun Sosyal Boyutu. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 2001, 129-142. 16.03.2023, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/287852>

Karabağ, Ç. (2005). 1990 Sonrası Türk Sinemasında Sanat Filmleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.

Kaya, D. (2001). Yerli Melodramlar ve Ruhsal Boşalım". *Türk Sinemasında Yeni Yönelimler -1*. Haz. Deniz Derman. Bağlam Yayınları, 111-120.

Künüçen, H. (2001). Türk Sinemasında Kadının Sunumu Üzerine. *Kurgu Dergisi*, (18), 51-64.

Maktav, H. (2003). Melodram Kadınları. *Toplum ve Bilim*, 96, 273-293.

Mercimek, F. ve Gerçek, A (2013). Vergi Kaçakçılık Suçuna İştirak ve Cezai Sorumluluk. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 14, 191-228. 17.03.2023, <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/157516/>

Nutku, Ö. (2001). *Dram Sanatı*. Kabalıcı.

Okday, A. (1993). *Türkiye'de Popüler Kültür*. Yapı Kredi Yayınları.

Onaran, A. Ş. (1994). *Türk Sineması (Cilt 1-2)*. Kitle Yayınları.

Onaran, O., vd. (1994). *Türk Sinemasında Demokrasi Kavramının Gelişmesi*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Öngören, M. T. (1985). *Sinema Diye Diye*. Kalem Yayınları.

Özbek, B. (2011). Cinayet İşleyen Kadınlarda Din Algısı: Ankara Kadın Kapalı Cezaevi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.

- Özgüç, Ağâh (1998). *Türk Filmleri Sözlüğü: 1914-1973. Cilt:1*. İstanbul: Sesam Yayınları.
- Özgür, A. Z. (2006) Tür Filmli Olarak Melodramların ve TV Programlarının Reklam Filmi Yaratıcı ve Yapım Sürecine Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Selçuk İletişim Dergisi*, 4 (2), 97-114.
- Özön, N. (1968). *Türk Sineması Kronolojisi*. Bilgi Yayınevi.
- Özön, N. (1972). *100 Soruda Sinema Sanatı*. Gerçek Yayınevi.
- Özön, N. (1995). *Karagözden Sinemaya: Türk Sineması ve Sorunları. Cilt.2*. Kitle Yayınları.
- Özön, N. (2003). *Türk Sineması Tarihi: Düünden Bugüne, 1896-1960*. Antalya Kültür Sanat Vakfı Kültür Yayını.
- Saruç, S. (2013). Kadın Hükümlüler: Cezaevi Yaşantısı ve Tahliye Sonrası Gereksinimler. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- Saygılı, S. ve Aliustaoğlu F. S. (2009). "Şiddet İçerikli Suç İşleyen Kadın Olguların Değerlendirilmesi". *Adli Tıp Dergisi*, 23(1), 24-29.
- Scognamillo, G. (1996). *Yeşilçam'dan Önce, Yeşilçam'dan Sonra (Sinema Anıları)*. Leya Yayıncılık, Antrakt Sinema Kitapları.
- Scognamillo, G. (2010). *Türk Sinema Tarihi*. Kabalıcı Yayınevi.
- Steffensmeier, D. ve Allan, E. (t.y.). Gender and Crime. *Encyclopedia of Crime and Justice* içinde. Erişim (15.03.2024): <https://www.encyclopedia.com/law/legal-and-political-magazines/gender-and-crime>
- Terzi, S. (2007). Kadın Suçluluğu: Kahramanmaraş Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- Tınaz, P. (2023). *Melodramın Bir Parçası Olarak Yeşilçam Sinemasında Engellilik*. Literatürk Academia.
- Tortamış, B. (2010). Kasten Öldürme Olaylarında Suçlu Profili. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Polis Akademisi.
- Tunalı, D. (2006). *Batıdan Doğuya, Hollywood'dan Yeşilçam'a Melodram*. Aşına Kitaplar.
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Namus. Erişim (10.09.2022): <http://www.tdk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu. (t.y.). Namus cinayeti. Erişim (10.09.2022): <http://www.tdk.gov.tr/>
- Türk Medeni Kanunu. Erişim (25.02.2024): <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4721.pdf>
- Vardan, U. (2003). 1980'lerden Sonra Türk Sineması (A. Fethi, Çev.). G. N. Smith (Der.), *Dünya Sinema Tarihi* içinde (ss. 745-753). Kabalıcı Yayınevi.
- Wood, J. T. (1994). "Gendered Media: The Influence of Media on Views of Gender". In *Gendered Lives: Communication, Gender, and Culture*, 31-41. Erişim (12.03.2024): <https://www1.udel.edu/comm245/readings/GenderedMedia.pdf>
- Yavuz, D. (2012). *Türk Sinemasının 22 Yılı*. Antrakt Sinema Kitaplığı.

Yeldan, E. (2003). *Küreselleşme Sürecinde Türkiye Ekonomisi: Bölüşüm, Birikim ve Büyüme*. İletişim Yayınları.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 10. Baskı. Seçkin Yayınları.

Zengin, F. (2017). *Türk Sinemasında Dijital Dönüşüm*. Kalkedon Yayınları.